

Sygn. akt I ACz 1515/18

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Grzegorz Krężolek

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2018 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. M.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 24 września 2018 r.,

sygn. akt I C 921/18

Postanawia

Oddalić zażalenie.

	SSA Grzegorz Krężolek	
--	-----------------------	--

Sygn.akt : I ACz 1515/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 24 września 2018r, Sąd Okręgowy w Krakowie , w częściowym uwzględnieniu żądania powódki B. M., zwolnił ją od obowiązku pokrycia kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu ponad kwotę 3 000 złotych. W pozostałym zakresie jako nieuzasadnione , żądanie zwolnienia oddalił.

Jak wynika z pisemnych motywów orzeczenia, wnioskodawczyni prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z dwojgiem pełnoletnich dzieci ,a łączny dochód z którego może korzystać zamyka się w kwocie 8 400 złotych miesięcznie , na który składają świadczenie rentowe i wynagrodzenia za pracę.

Dysponuje ponadto domem o wartości około 200 000 złotych oraz samochodem o wartości około 11 000 złotych. Według oświadczenia żądającej zwolnienia ponosi ona koszty utrzymania w wymiarze łącznym około 4 000 złotych.

Przy takich ustaleniach Sąd I instancji ,powołując się na normę art 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz utrwaloną wykładnie tej normy , uznał , iż powódka może skorzystać z dobrodziejstwa zwolnienia jedynie w kwocie wskazanej w punkcie I zaskarżonego postanowienia . Zwrócił przy tym uwagę na wyjątkowość tego przepisu , a także na to że rzeczywisty obowiązek fiskalny przed którym powódka stoi w związku z zainicjowanym przez siebie postępowaniem sądowym , nie przekracza sumy opłaty od pozwu w kwocie 8 735 zł.

W zażaleniu od tego orzeczenia B. M. ,zaskarżając je w części w jakiej jej żądanie nie zostało uwzględnione ,postulowała w pierwszej kolejności dokonanie jego zmiany i zwolnienie jej od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości. Jako wniosek ewentualny sformułowała żądanie wydania przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia kasatoryjnego i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego, w sposób mający dla treści rozstrzygnięcia istotne znaczenie , a to art. 233 §1 kpc wobec braku wszechstronności oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i wobec tego wadliwym uznaniu , że skarżąca może pokryć opłatę od pozwu w kwocie 3 000 złotych bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny ,

- naruszenia prawa materialnego , wobec nieprawidłowego zastosowania art. 102 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych , przy czym realizacji tego zarzutu upatrywała w tych samych argumentach , które powołała dla uzasadnienia pierwszego z podniesionych zarzutów.

W motywach zażalenia powódka przedstawiła fakty dotyczące zakresu ponoszonych comiesięcznie kosztów utrzymania wspólnie prowadzonego gospodarstwa domowego i stałych ,związanych z tym wydatków, w świetle których , kwota , którą miałyby ponieść z tytułu opłaty od pozwu , pozostaje poza granicami jej możliwości finansowych.

Rozpoznając zażalenie , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy powódki nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu. Żaden z zarzutów na których opiera się jego konstrukcja nie jest uzasadniony.

Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych jest reminiscencją znanego dawnym ustawodawstwom „ prawa ubogich „ Stanowi ona - regulowana przez art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wyjątek od reguły ponoszenia przez stronę kosztów , które należne Skarbowi Państwa , wywołane są przez prywatno - prawny spór ze stroną przeciwną.

Wobec takiego charakteru tych norm , ich wykładania rozszerzająca jest wykluczona.

Z dobrodziejstwa wynikającego z nich może skorzystać tylko taka osoba fizyczna, która pomimo wykorzystania wszystkich własnych możliwości finansowych i dochodowych rzeczywiście nie jest w stanie temu obowiązkowi o charakterze fiskalnym sprostać, bez uszczerbku dla swojego koniecznego utrzymania siebie i członków rodziny , nawet przy określeniu tych potrzeb na podstawowym, niezbędnym poziomie. Tylko wówczas jest dostatecznie usprawiedliwionym to, aby stronę zastąpili w realizacji tego obowiązku inni podatnicy, środkami zgromadzonymi w budżecie państwa. Sytuacja ekonomiczna i osobista nie może bowiem być kryterium według którego obywatel miałby mieć ograniczony dostęp do Sądu , który gwarantują mu bez względu na jego status materialny, normy rangi konstytucyjnej.

Wskazując ,że Sąd II instancji jest w ramach oceny instancyjnej związany zakresem zaskarżenia , nie znajduje on podstaw do uznania , na podstawie ustalonych w sprawie faktów , iż B. M. jest osobą ubogą w rozumieniu tego pojęcia , które należy przyjąć w ramach wykładni art. 102 ust. 1 u.ks.c

Wyklucza to uwzględnienie zażalenia , skoro jej możliwości dochodowe pozwalają na zgromadzenie środków na pokrycie [części] opłaty od pozwu. Trzeba, zważywszy na argumenty zawarte w motywach zażalenia , pokreślić , że inne niekonieczne wydatki nie mogą być traktowane preferencyjnie wobec należności Skarbu Państwa , a strona nie może traktować obowiązku pokrycia kosztów sądowych jako mogących być finansowanymi tylko z tej części jej dochodów , które pozostaną jej po pokryciu tych , które sama uznaje za bardziej priorytetowe , wyjąwszy te niezbędne dla zaspokojenia podstawowych , codziennych potrzeb.

Z podanych przyczyn w uznaniu zażalenia za niezasadne , Sąd Apelacyjny orzekł o jego oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 397 §2 kpc.

SSA Grzegorz Krężolek